

Rīga, 2023. gada 22. decembrī

Vides pārraudzības valsts birojam
Rūpniecības ielā 23,
Rīgā, LV-1045

Ierosinātāja nosaukums: SIA "Crosswind"

Reģistrācijas Nr. 40203060470

Juridiskā adrese: Pļaviņu iela 6, Ogre, Ogres novads, LV-5001

Tālruna numurs: 26464472

Elektroniskā pasta adrese: alex@windy.lv

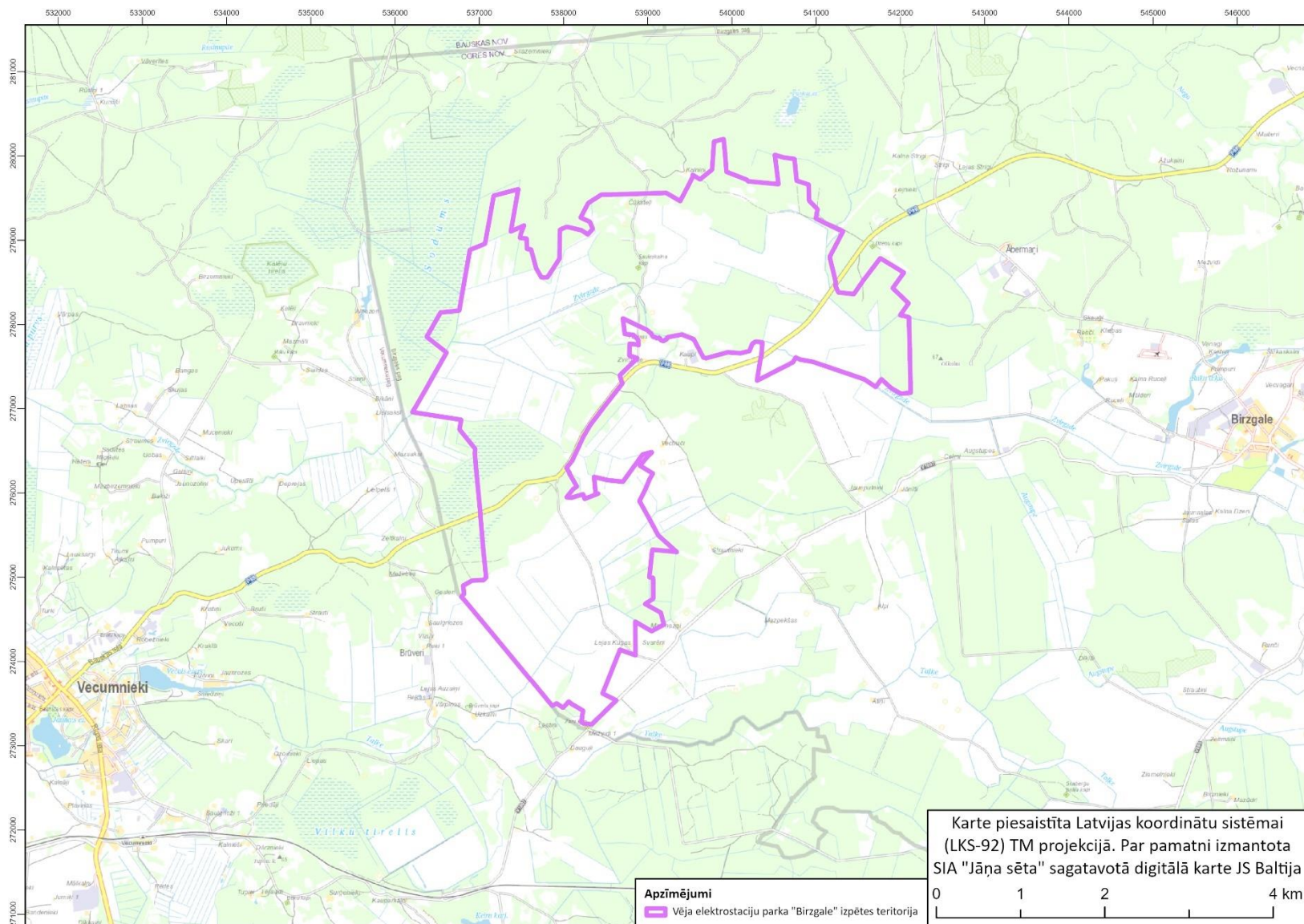
Paredzētās darbības iesniegums vēja elektrostaciju parka "Birzgale" būvniecībai Ogres novada teritorijā

Atbilstoši likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4. panta pirmās daļas 1. punktam un Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 "Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību" 2. punktam.

Informācija par paredzēto darbību

Uzņēmums SIA "Crosswind" ir iecerējis izbūvēt ne vairāk kā 24 jaunākās paaudzes lielas jaudas vēja stacijas (turpmāk tekstā – VES), kuru kopējā jauda pārsniegs 50 MW, taču konkrēts kopējais VES skaits tiks noteikts ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā, ņemot vērā normatīvo aktu prasības VES izvietojumam, kā arī vides un dabas ekspertu vērtējumu par VES izbūves iespējām.

Uzsākot vēja elektrostaciju parka plānošanu, "Crosswind" ir identificējusi teritoriju, kas ir potenciāli piemērota šādas ieceres īstenošanai, uzrunājusi un vienojusies ar zemes īpašniekiem par viņu iesaisti vēja elektrostaciju parka attīstības ieceres īstenošanā, tomēr, ņemot vērā to, ka ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā var tikt atklāti apstākļi, kas liek mainīt sākotnējo ieceres risinājumu un, iespējams, apmēru, "Crosswind" ietekmes uz vidi novērtējumu vēlas veikt plašākā teritorijā (turpmāk tekstā – izpētes teritorija), lai nodrošinātu labākā iespējamā vēja elektrostaciju parka izbūvi dabas aizsardzības un sabiedrības veselības interešu aizsardzības kontekstā. Izpētes teritorijā iekļautas kopumā 74 zemes vienības, kuru saraksts pievienots iesnieguma 1. pielikumā. VES un ar tām saistītā infrastruktūra tiks izbūvēta tikai tajās zemes vienībās, ar kuru īpašniekiem būs panākta vienošanās par VES vai ar tām saistītās infrastruktūras izbūvi.

1.attēls. Plānotā vēja elektrostaciju parka "Birzgale" izpētes teritorijas novietojums

Plānojot vēja elektrostaciju parka teritoriju, tika ņemti vērā ciemu izvietojums, proti, Birzgale un Vecumnieki, kā arī tuvumā esošo apdzīvoto vietu izvietojums. Jāuzsver, ka, analizējot iespējamās VES izvietojuma risinājumus izpētes teritorijā, vērā tiek ņemts ne tikai ciemu un apdzīvotu vietu novietojums, bet arī katra dzīvojamā ēka, no kurām VES tiek atvērta vismaz 800 m attālumā.

Paredzētās darbības ierosinātais šobrīd vēl nav izvēlējis kādu konkrētu VES modeli, kas varētu tikt izbūvēts plānotajā parkā. VES modeļa izvēli lielā mērā noteiks gan ietekmes uz vidi novērtējuma rezultāti, gan konkrētā modeļa ražošanas potenciāls, gan tā būvniecības izmaksas. Ietekmes uz vidi novērtējuma laikā ir paredzēts vērtēt un salīdzināt dažādu ražotāju kā *Enercon*, *Vestas*, *Siemens-Games*, *General Electric* vai *Nordex* jaunākos staciju modeļus. Visu iepriekš minēto ražotāju jaunākajiem modeļiem ir vairākas kopīgas raksturiezīmes, kas nozīmīgas paredzētās darbības raksturošanai:

- katras stacijas nominālā jauda ir ap 7 MW;
- augstākie pieejamie VES torņi var sasniegt 175 m augstumu;
- VES rotora diametrs ir robežās no 160-175 m;
- augstākais iespējamais kopējais stacijas augstums var sasniegt 260 m.

Lai nodrošinātu saražotās elektroenerģijas nodošanu kopējā tīklā, tiks izbūvēta jauna apakšstacija, kas pieslēgsies esošai 110 kV līnijai. Precīza atrašanās vieta tiks noteikta parka izvietojuma izstrādes laikā. Plānojot kabeļu līnijas novietojumu, tiks ņemts vērā Enerģētikas likuma 21. pants, kas paredz, ka jaunu energoapgādes komersantu objektu ierīkošana veicama, pēc iespējas izmantojot ceļa zemes nodalījuma joslas atbilstoši likuma "Par autoceļiem" 18. panta nosacījumiem.

Paredzētajai darbībai ekspluatācijas laikā raksturīgas fizikālās ietekmes (skat. tālāk), bet tās darbība nav saistīta resursu patēriņu, ūdens, gaisa (t.sk. smaku) un augsnes piesārņojumu normālā darbības režīmā, kā arī darbība nerada atkritumus.

Atbilstība teritorijas plānojumam

Lai gan izpētes teritorija ietilpst Ogres novadā, saskaņā ar Birzgaļes pagasta vēsturisko piederību Ķeguma novadam, teritorijā šobrīd aizvien ir spēkā Ķeguma novada Teritorijas plānojums 2013.–2024. gadam¹. VES parka izpētes teritorijā ietilpst teritorijas ar šādiem izmantošanas veidiem: lauksaimniecības teritorija (L), mežu teritorija (M) un ūdeņu teritorija (Ū). Saskaņā ar Ķeguma novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem² lauksaimniecības teritorijās ir atļauta tehniskā apbūve, kas iekļauj energoapgādes uzņēmumus un objektus (t.sk. alternatīvie energoapgādes objekti). Mežu teritorijās netiek paredzēta energoapgādes uzņēmumu apbūve, līdz ar to, ja būs nepieciešams izvietot VES meža teritorijās, tad būs paredzētās darbības īstenošana iespējama, ja spēkā esošajā teritorijas plānojumā tiek veikti grozījumi vai izstrādāts jauns teritorijas plānojums, kurā noteikta jauna indeksēta apakšzona funkcionālajā zonā meža teritorija (M), pieļaujot tajā energoapgādes uzņēmumu apbūvi, cita starpā, vēja elektrostaciju un vēja parku izvietojuma iespēju.

¹ https://geolativija.lv/geo/tapis#document_125

² https://geolativija.lv/geo/tapis#document_125

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos minēts, ka nav atļauta VES izbūve īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu teritorijās, kā arī aizliegta VES izbūve Ķeguma pilsētā un ciemos. Kas attiecas uz lauku teritorijām, tad šobrīd vēja elektrostacijas atļauts novietot ne tuvāk par 500 m, vēja parkus – ne tuvāk par attālumu, kas 5 reizes lielāks nekā vēja elektrostacijas maksimālais augstums. Tāpat arī noteikts, ka no Natura 2000 teritorijām, kurām noteikts putnu aizsardzības statuss, nepieciešams ievērot 2 km attālumu, bet pārējām Natura 2000 teritorijām – izbūve ļauta ne tuvāk par 500 metriem.

Izbūvējot elektrostacijas, kuru jauda ir lielāka par 20 kW un maksimālais augstums lielāks par 12 metriem, nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu (SIVN), saņemt ornitologa eksperta slēdzienu par plānoto darbību, tāpat kā veikt ainavas izpēti. Vēja elektrostaciju izvietojumu nepieciešams plānot tā, lai to aizsargjoslas nepārkāptu konkrētās zemes vienības robežas. Aizsargjosla ap vēja elektrostacijām ar jaudu virs 20 kW – jānosaka vismaz 1,5 reizes lielāka par vēja elektrostacijas maksimālo augstumu, kas ietver arī infrastruktūras objektus, piemēram, ceļš un dzelzceļš. Minimālais attālums no vēja elektrostacijas līdz blakus zemes vienības robežām noteikts ne mazāks par pusotru reizi no VES augstuma metros (izņemot gadījumus, ja ir saņemts zemes īpašnieka saskaņojums).

Attiecīgi secināms, ka šobrīd paredzētā darbība neatbilst vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam un darbības īstenošana iespējama, ja stājas spēkā jauns teritorijas plānojums, kura nosacījumi saskaņoti ar ārējiem normatīvajiem aktiem, vai izpētes teritorijai tiek izstrādāts lokālplānojums.

Sabiedrības veselība un drošība

Nozīmīgākie aspekti, kas noteiktos apstākļos potenciāli var radīt būtiskas ietekmes vai traucējumus, ir troksnis, tai skaitā zemas frekvences troksnis, mirgošanas efekts un vides risks, kas līdz ar citiem vides aspektiem, detalizēti tiks vērtēti ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros.

Vēja elektrostaciju radītais vides troksnis Latvijas situācijā lielākoties būs mazsvarīgs vides aspekts, jo mūsu valstī ir noteikti pietiekami minimālie attālumi negatīvas ietekmes novēršanai. Proti, tā kā vēja elektrostacijas drīkst izbūvēt ne tuvāk par 800 m no dzīvojamās vai publiskās apbūves teritorijām, tad pat viskaļāko tirgū pieejamo vēja elektrostaciju modeļu radītais troksnis šādā attālumā būs krietni zemāks par normatīvajos aktos noteiktajiem robežlielumiem. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros vides trokšņa līmenis tiks vērtēts apbūves teritorijās, kurām piemērojami vides trokšņa robežlielumi un kas atrodas līdz 2 kilometru attālumā no plānotā vēja elektrostaciju parka. Arī zemas frekvences trokšņa līmenis tiks vērtēts visās dzīvojamās ēkās līdz 2 kilometru attālumā no plānotā vēja elektrostaciju parka.

Mirgošanas efektu (tiek lietoti arī termini “disko efekts” vai “mirguļošana” (*angļu val. shadow flickering*)) rada rotora spārnu kustība, tiem periodiski aizsedzot sauli un veidojot kustīgas ēnas uz zemes un dažādu objektu virsmas. Mirgošanas efekta ietekmes laika robežlielumi ir piemērojami, ņemot vērā visu VES radīto summāro mirgošanas laiku noteiktā apbūves teritorijā, resumējoši, ietekmes laiks jebkuras dzīvojamās mājas teritorijā nedrīkst pārsniegt 30 minūtes vienā dienā, savukārt kopējais pieļaujamais ietekmes laiks viena gada laikā nedrīkst pārsniegt 30 stundas (ja, aprēķinus veicot, tiek pieņemts, ka sauli nekad neaizsedz mākoņi) vai 8 stundas (ja aprēķinos tiek ņemts vērā faktiskais saules spīdēšanas laiks). Mirgošanas efekta

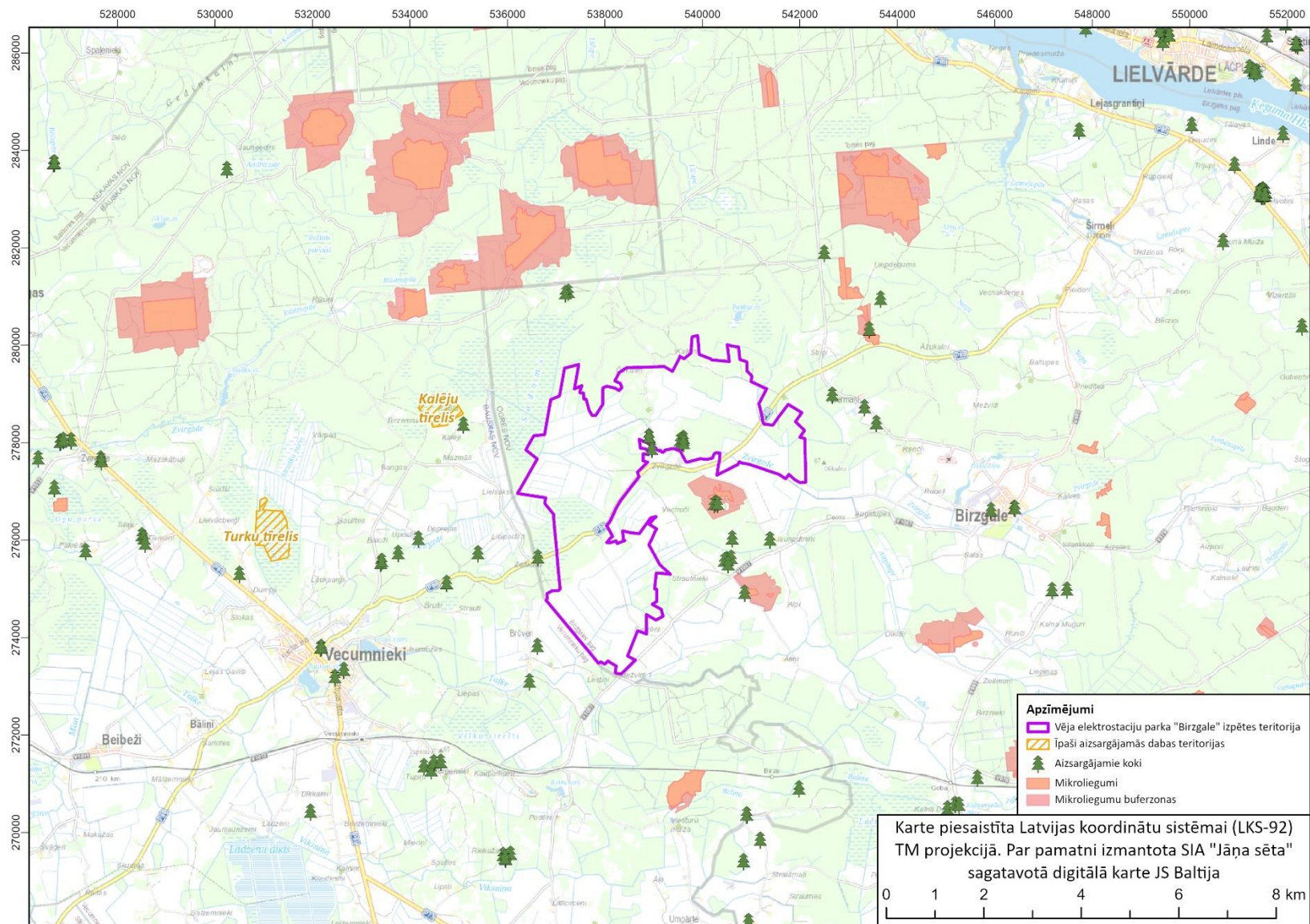
ietekmes laiks tiks vērtēts apbūves teritorijās, kas novietotas līdz 3 kilometru attālumā no plānotā vēja elektrostaciju parka.

Lai arī vēja elektrostacijas tiek projektētas kā drošas un stabilas konstrukcijas, vēja elektrostacijas un vēja elektrostaciju parki ir paaugstināta riska objekti, kas tehnisku defektu, nepareizas ekspluatācijas un uzturēšanas, vai ārēju faktoru iedarbības gadījumā var izraisīt negadījumus vai avārijas, līdz ar to tiks vērtēti arī iespējamie negadījumi un riski, kas saistīti ar vēja staciju rotora lāpstiņu apledošanu, mehāniskiem bojājumiem, elļošanas sistēmas defektiem un ugunsgrēkiem. Novērtējuma sagatavošanas laikā tiks aprēķināti drošības attālumi no VES līdz jutīgām teritorijām un nepieciešamības gadījumā tiks noteikti pasākumi, lai riskus novērstu vai samazinātu līdz pieļaujamam līmenim.

Aizsargājamās dabas teritorijas un ietekme uz dabas vērtībām

Plānotā vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijā šobrīd neatrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT). Tuvākā ĪADT ir dabas liegums un Natura 2000 teritorija ar nosaukumu "Kalēju tīrelis", kas atrodas 1,48 km attālumā no izpētes teritorijas. Savukārt kā otra tuvākā teritorija, kas atrodas 4,77 km attālumā no vēja elektrostaciju parka izpētes teritorijas, minams vietējas nozīmes dabas liegums "Turku tīrelis". Izpētes teritorijā neatrodas tādas aizsargājamās dabas teritorijas kā mikroliegumi, kuri veidoti ar mērķi aizsargāt īpaši aizsargājamās sugas vai biotopus ārpus ĪADT teritorijām. Tuvākie divi mikroliegumi, kas atrodas līdz 2 km attālumā no izpētes teritorijas, izveidoti mazā ērgļa *Clanga pomarina* sugas aizsardzībai. Lielākā attālumā atrodas lielāks skaits mikroliegumu, tādēļ 2. pielikumā ir norādītas visas aizsargājamās sugas un biotopi, kuriem dibināti mikroliegumi līdz 10 km attālumā no plānotā vēja elektrostaciju parka "Birzgale" izpētes teritorijas (kopumā 39 mikroliegumi). Tāpat plānotās darbības teritorijā reģistrēti 7 īpaši aizsargājamie koki (dižkoki) – trīs parastie ozoli *Quercus robur*, 2 parastās liepas *Tilia cordata* un divas parastās kļavas *Acer platanoides*.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā izpētes teritorijā un tās apkārtnē sastopamās dabas vērtības padziļināti pētīs vides un dabas eksperti, kuri novērtēs plānotā vēja elektrostaciju parka ietekmi uz dabas vērtībām un, ja nepieciešams, sniegs priekšlikumus ietekmju novēršanai vai mazināšanai.

2.attēls. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vēja elektrostaciju parka "Birzgale" apkārtnē

Virszemes ūdensobjekti

Paredzētās darbības teritorija atrodas Lielupes upju sateces baseinā, kur lielākais ūdensobjekts ir Zvirgzde, kas šķērso izpētes teritoriju. Zvirgzdes upe ir valsts nozīmes ūdensnoteka (kods 38426), kā arī Lielupes upju baseina apgabalā ir izdalīts ūdensobjekts L129. Izpētes teritorijas dienvidu daļa ietilpst ūdensobjektā L132, kurā ietilpst Taļķes upes sateces baseins, taču pati upe izpētes teritoriju nešķērso. Plānotā vēja elektrostaciju parka "Birzgale" teritorijas ziemeļu un dienvidu daļā atrodas meliorētas lauksaimniecībā izmantojamās zemēs.

Ainavas kvalitāte un kultūras mantojums

Vēja elektrostaciju parku ietekme uz ainavu ir būtisks aspekts, īpaši vietās ar dabisku vai maz pārveidotu ainavu. Ķeguma novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos minēts, ka īpaši vērtīgajā ainavu telpā nav pieļaujama jaunu vēja elektrostaciju uzstādīšana attiecīgi Daugavas senielejas kultūrvēsturiskā ainavas telpā un ainaviskajā ceļa posmā P85 (Rīgas HES – Jaunjelgava). Iepriekš minētās īpaši vērtīgās ainavas neietilpst vēja elektrostaciju parka "Birzgale" izpētes teritorijā.

Vēja elektrostaciju parku būvniecības kontekstā ne mazāk nozīmīgs aspekts, kas tiek vērtēts ietekmes uz vidi novērtējuma procesa laikā, ir plānotās ieceres ietekme uz kultūras mantojumu. No izpētes teritorijas dienvidrietumu virzienā 1,84 km attālumā atrodas valsts nozīmes kultūras piemineklis Nr. 376 "Depreju senkapi (Zaimu kapi)", kam noteikta 500 metru aizsardzības zona lauku apdzīvotajās vietās.

Izstrādājot ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu, tiks vērtēta paredzētās darbības ietekme uz Viduslatvijas zemienes Upmales paugurlīdzenuma ainavas kvalitāti, kā arī kultūrvēsturiskajām vērtībām plānotā vēja elektrostaciju parka apkārtnē.

Piesārņotas vietas un paaugstināta riska objekti

Saskaņā ar VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāzi "Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs" izpētes teritorijas ziemeļu daļā atrodas viena potenciāli piesārņota vieta, kas ir veca izgāztuve "Auriķi" (reģ. Nr. 74488/3665), savukārt 2 kilometru attālumā nav konstatēta neviena cita piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2021. gada 21. janvāra noteikumiem Nr. 46 "Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts" tuvākais paaugstinātas bīstamības objekts ir AS "VIRŠI-A" degvielas uzpildes stacija Valles ciemā, kas atrodas 12,1 km attālumā no izpētes teritorijas.

Iesniegumā uzrādītā informācija ir patiesa un atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ar cieņu,
SIA "Crosswind" valdes loceklis

Aleksejs Mitušovs

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU